

Magyar Rétegtani Bizottság 2002. május 13.

Jegyzőkönyv a Magyar Rétegtani Bizottság 2002. május 13-iki üléséről

Időpont: 2002. 05. 13., hétfő, 14 óra

Helyszín: ELTE TTK Közöttani tárgyaló, Pázmány sétány 1/C, 0.510 terem

Jelen van 10 fő:

Császár Géza	Magyar Rétegtani Bizottság elnöke
Gyalog László	Magyar Rétegtani Bizottság titkára
Lelkesné Felvári Gyöngyi	Metamorf paleozoos albizottság titkára
Haas János	Triász albizottság elnöke
Budai Tamás	Triász albizottság titkára
Kovács Sándor	Triász albizottság titkára
Galács András	Jura albizottság elnöke
Főzy István	Jura albizottság titkára
Bernhardt Barnabás	Eocén albizottság titkára
Budinszkyné Szentpétery Ildikó	Miocén albizottság titkára

Kimentette magát 6 fő:

Szederkényi Tibor	Metamorf paleozoos albizottság elnöke
Kecskeméti Tibor	Eocén albizottság elnöke
Nagymarosy András	Oligocén albizottság elnöke
Halmai János	Miocén albizottság elnöke
Krolopp Endre	Negyedidőszaki albizottság elnöke
Knauer József	Kréta albizottság elnöke

Kimentés nélkül távol van 6 fő:

Majoros György	Nem metamorf paleozoos albizottság elnöke
Kassai Miklós	Nem metamorf paleozoos albizottság titkára
Sztanó Orsolya	Oligocén albizottság titkára
Korpásné Hódi Margit	Pannon albizottság elnöke
Pogácsás György	Pannon albizottság titkára
Kordos László	Negyedidőszaki albizottság titkára

Az előzetesen kiküldött napirend:

1. Az alapszelvények felülvizsgálatának, terepi felmérésének helyzete
2. A rétegtani nomenklatúra írásmódja
3. A MÁFI munkák során felismert új képződményekre vonatkozó litosztratigráfiai egységjavaslatokkal kapcsolatos albizottsági állásfoglalások
4. Az albizottságok megújítása
5. A kiadványok helyzete

1. Az alapszelvények felülvizsgálatának, terepi felmérésének helyzete

Felmérés, GPS-sel, a Környezetvédelmi Minisztérium részére, kac szerződés keretében.

- Határidő lejárt, 1 hónap haladék van, június végéig mindenképpen készen kell lennie.
- A felmérés egyúttal a szelvények revízióját is jelenti - rossz (nem megközelíthető, túlságosan benőtt stb.) szelvények a regiszterből törölhetők, új javasolt szelvények felvehetők.
- A rendszer hasonló lesz a barlangkataszterhez, ha kész lesz, a Környezetvédelmi Minisztériumnak is lesz felelőssége a karbantartásban.
- A 6 év előtti felmérés anyaga megvan kor/sorszám regiszterben.
- A helyszíni bejárások lehetőleg az illetékes nemzeti parkok képviselőivel közösen történjenek (a Duna-Ipoly és Balatonfelvidéki parknál van geológus, az Aggtelekinél Salamon Gábor ugyan nem geológus, de szívesen együttműködik).

Készültségi fok:

- Elkészült: Aggtelek-Rudabányai-hg., Villányi-hg., Bakony egy része és Balatonfő (Császár G.).
- Elkészül: Mecsek (Konrád Gy.), a triászról a Budai-hg., Gerecse, Balaton-felvidék, a Bakony maradéka (Haas J.), a jurából a Bakony, Vértes, Gerecse (Galács A.), az eocén nagyrésze (Bernhardt B., gépkocsi gondjai vannak).
- Elkészülés bizonytalan: oligocén, pannon, kvarter (nincs résztvevő az ülésen), miocén (Szentpétery I. nem nézett még utána), észak-magyarországi jura.

2. A rétegtani nomenklatúra írásmódja

Piros Olgától tervezetet kapott minden albizottság az előző ülésen a geokronológiai és kronosztratigráfiai egységek írásmódjára, ez került most megvitatásra.

A részletes táblázatot külön mellékeljük, a főbb elvek az alábbiak:

- A geokronológiai neveknél tagoláshoz elsősorban a kora-, késő- (és középső) ajánlott, mellettük megengedett az ó- és új- is (ez esetben egybe írva, pl. óholocén, újpleisztocén, ópaleozoikum).
- A kronosztratigráfiai neveknél csak az alsó-, felső- (és középső) a megengedett (még a holocénnél is, pl. alsó-holocén!).
- Az emelet/korszak nevek esetében a helységből képzett neveknél nincs ilyen szigorú rendszer, főként az eredeti helységnévből lettek -i képzővel képezve, de sok esetben van ettől eltérés. A főbb eltérések az alábbiak:
  - az eredeti név angol átírásából képződött a név, és így eltér az eredeti írásmódtól (pl. Räti-Alpok nevéből rhaeti stb.),
  - az eredeti, akár angol név latin átírásából képződött a név, és így eltér az eredeti írásmódtól

(pl. Kalloway nevéből callovi),

- elmaradhat egyes esetekben az -i képző (pl. bath, turon, cenoman) - erről nem született végleges döntés,
- eredetileg cirill betűs neveknel a magyar átírás szabályai szerint, kiejtés alapján képződnek a nevek (pl. olenyoki, kaszimovi, gzseli stb.),
- kínai neveknel angol átírást veszünk figyelembe (pl. changsingi),
- latin betűs nyelvekből magyarban nem szereplő betűket a hozzájuk legközelebb eső magyar betűvel helyettesítjük (pl. pridoli, viséi stb.),
- olyan neveknel, ahol az eredeti névnek van magyar megfelelője, akkor ebből képezzük a nevet (prágai, vesztfáliai stb.).
- A népnevekből képzett neveknel ismét szigorú a rendszer, -i képző nélkül kell a nevet képezni (ladin, illír, longobárd).

Több esetben nem volt megfelelő háttérinformáció, ígéret született az utánanézésre (pl. zancel, katt, langhi, juli, stefániai, tournai, eifeli). Határidőt nem szabott a bizottság, csak várja a minél előbbi választ. Hiányoznak az ordoviciumi és pleisztocén emelet/korszak, és a legújabb sorozat/kor egységeknek a nevei. A hiányok pótlását és a szükséges ellenőrzést követően a terminusok a Földtani Közönyben kerülnek közreadásra, és legalább különnyomatként megküldésre kerülnek mindegyik, földtani tárgyú kiadványt is közreadó kiadónak és szerkesztőségnek.

3. A MÁFI munkák során felismert új képződményekre vonatkozó litosztratigráfiai egység-javaslatokkal kapcsolatos albizottsági állásfoglalások

Gyalog László szétosztott minden albizottság részére egy új, összesített, 61 oldalas összeállítást a MÁFI-Mol közös projekt keretében 1999-2002 között született litosztratigráfiai javaslatokról. Ismertette az előző, 2000. 03.12-i javaslat beadása óta eltelt időszak eseményeit. A 10 érintett albizottságból 6 egyáltalán nem tartott ülést, 3 egy ülést tartott (oligocén, miocén, magmás), de azon csak megbeszélések voltak, döntések nem születtek, egyedül a triász albizottság döntött érdemben a javaslatokról.

Császár Géza kérte megköszönte az összeállítást, és kérte, hogy minden albizottság foglalkozzon érdemben a javaslatokkal. Egyúttal felszólította valamennyi érintett albizottságot, hogy legkésőbb a legközelebbi MRB ülésig, vagyis 2002. októberéig szülessenek érdemi vélemények a javaslatokról.

Vita volt a javaslatokról (Galács A., Császár G., Budai T., Gyalog L.). Az volt a konklúzió, hogy természetesen nem minden javaslat jó, de azért kell a vélemény, hogy az egyes javasolt egységek elfogadhatóak-e. Galács A. nem akarja bevenni a majdnem kész jura kötetbe ezeket a javaslatokat. A bizottság ezt az állásfoglalást megértéssel fogadta, tekintettel arra, hogy az anyag szerkesztési fázisban van. Ugyanakkor kéri az átadott anyagról az állásfoglalást. Gyalog László közölte, hogy a 2000. évi javaslatok az interneten a MÁFI honlapjáról elérhetők, a most átadott összeállítás is hamarosan elérhető lesz.

4. Az albizottságok megújítása

Császár Géza kéri az albizottságok munkájának bizonyos mértékű megújítását. Az albizottságok nem klubrendszerben működnek. Amennyiben egy-egy korban vannak az adott kor képződményeivel foglalkozó szakemberek, akár idősebbek, akár fiatalok, azokat be kellene vonni az albizottságok munkájába.

5. A kiadványok helyzete

A Környezetvédelmi Minisztérium kacs pályázatainak elnyert pénzek (a felhagyott bányák rekultivációja szakvéleményeiből) év végén elveszhetnek, ezért különösen fontos azok mielőbbi célszerű felhasználása. Császár G. érdeklődött az egyes kötetek helyzetéről.

- Galác A.: A jura kötet gyakorlatilag kész lesz májusban, ha az új javaslatokkal nem kell mélyrehatóan foglalkoznia

- B. Szentpétery I.: A miocén kötet üledékes része gyakorlatilag készen van, a magmás rész nincs meg. Vita után (hozzászólók Horváth I., Gyalog L., Császár G., Haas J., Galác A.) az a döntés született, hogy a magmás rész külön kötetben jelenhet meg. Gyalog L. javaslata 3 neogén kötet. Neogén I.: Üledékes alsó- és középső-miocén, Neogén II.: Magmás neogén, Neogén III.: Üledékes felső-miocén-pliocén vagy pannóniai. Császár G. problémája, hogy a kvarter a pannonnal egy kötetben tervezett. Végleges döntés nem született, össze lehetne vonni Neogén III.- Kvarter köteté a 3. kötetet.

- Bernhardt B.: Az eocén kötet talán őszre készen lesz.

- L. Felvári Gy.: Metamorf kötet nem készül, nincs kapcsolata ez ügyben Szederkényi Tiborral.

- A többi érintett albizottság (nem metamorf paleozoos, oligocén, pannon, kvarter) képviselőjében nem volt senki jelen

Császár G. véleménye szerint reálisan a jura, eocén és miocén kötet talán elkészülhet ebben az évben, a többi kötet esetében ennek nincs realitása.

Haas J. kéri a most elkészült Magyarország földtana Triász kötetéhez az MRB támogatását. Az Eötvös kiadó végzi a nyomtatást. Ez évi várható költségek (előkészítés + lektori munkák) a nyomdai filmig kb. 560e Ft. A 2003-as költségeknek (magának a nyomtatásnak) egy részét az MTA X. osztály állja.

Császár G. javaslatára az MRB 300 000 Ft-ot szavazott meg a kötet támogatására.

Budapest, 2002. 05. 13.

Összeállította

Ellenőrizte

Gyalog László
az MRB titkára

Császár Géza
az MRB elnöke